

УДК 37.032;796.011.3-057.87

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.80.1.31>**О. М. Іванченко**

викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3 (превентивної діяльності)
Харківського національного університету внутрішніх справ

Є. Г. Євтушенко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання
Сумського національного аграрного університету

С. Б. Мальона

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Н. В. Партико

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та практичної психології, доцент кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»

В. В. Пастернацький

старший викладач кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств
Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту і реабілітації
Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К. Д. Ушинського

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 «ПРАВО»

Ураховуючи результати аналізу науково-методичної, спеціальної і довідкової літератури (моніторингу Інтернет-ресурсів), членами науково-дослідної групи встановлено, що питанням розроблення і практичної апробації організаційно-педагогічних умов удосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових досліджень, підкреслює актуальність і практичний складник обраного напрямку дослідження.

Головною метою дослідження є перевірка педагогічних умов удосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти Харківського національного університету внутрішніх справ спеціальності 081 «Право». Під час дослідно-аналітичної роботи використано такі методи дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу) тощо.

Внаслідок емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано педагогічні умови вдосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» (на прикладі студентів факультету № 6 (права та масових комунікацій) Харківського національного університету внутрішніх справ). Установлено, що збалансоване і поетапне (систематичне) використання запропонованих нами фізичних вправ (функціональних комплексів), а також техніко-тактичних зв'язок і комбінацій (формальних комплексів) службово-прикладного рукопашного бою у системі фізичного виховання студентів експериментальної групи забезпечило підвищення індивідуального рівня фізичного розвитку і технічної майстерності під час застосування ними заходів із фізичного впливу (сили) у змодельованих умовах майбутньої службово-оперативної діяльності. Зазначені вище показники у представників контрольної групи є несуттєво вираженими.

Перспективи подальших досліджень в обраному напрямі передбачають розроблення проєкту факультативних занять із єдиноборств для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 081 «Право».

Ключові слова: засоби фізичної підготовки, заходи фізичного впливу, здобувачі, майбутні правоохоронці, педагогічні умови, система, функціональна підготовка, фізичне виховання, фізичні якості.

Постановка проблеми. Враховуючи результати аналітико-статистичного аналізу відгуків на випускників закладів вищої освіти (закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання), що готують майбутніх фахівців спеціальності 081 «Право», встановлено, що понад 53–55% початкуючих фахівців свою подальшу професійну діяльність розпочинають у різних інституціях сектору безпеки і оборони України із правоохоронними функціями. Слід також підкреслити, що представникам зазначеної вище категорії після відповідних фахових випробувань перед призначенням на первинні офіцерські посади присвоюються відповідні військові або спеціальні звання (молодший лейтенант, лейтенант).

Під час фахових випробувань, передбачених відомчими нормативно-правовими документами відповідної інституції сектору безпеки і оборони України (надалі СБОУ) із правоохоронними функціями, кандидати на первинні офіцерські посади проходять перевірку рівня фізичної підготовленості, яка, крім визначення наявного стану сформованості основних фізичних якостей, передбачає тестування рівня володіння прийомами службово-прикладного рукопашного бою (техніки застосування заходів фізичного впливу, сили).

На підставі вищезазначеного, а також відповідно до протоколів (відомостей) випробувань кандидатів на державну службу (військову службу тощо) у правоохоронні органи України встановлено, що учасники вступних випробувань, зокрема фахівці спеціальності 081 «Право», володіють технікою застосування заходів фізичного впливу (рукопашної підготовки) не у повному обсязі. Це, у свою чергу, потребує внесення відповідних змін до програм їхнього фізичного виховання.

Питанням визначення рівня фізичного розвитку (фізичної і спеціальної фізичної підготовки) майбутніх фахівців і його впливу на ефективність виконання ними службових обов'язків на первинних посадах присвячено науковій праці Р. Стасюка, І. Востоцької, І. Осіпової [1], С. Романчука, В. Добровольського [2], О. Хацаюка, М. Грачика [3] та інших науковців і практиків (М. Боровика, Д. Грищенко, Г. Сухоради, Ю. Фіногенова, А. Чуха).

Відповідно до вищезазначеного, враховуючи наявний стан криміногенної ситуації у країні, а також довготривалі бойові дії на сході України, нині актуальним напрямом наукового дослідження є підвищення рівня фізичного розвитку, а також техніки і тактики застосування заходів фізичного впливу (інтегральних показників рівня сформованості професійних компетентностей) майбутніх фахівців спеціальності 081 «Право», що сприятиме якісному виконанню ними завдань за призначенням на первинних офіцерських посадах.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри тактичної і

спеціальної фізичної підготовки факультету №3 (превентивної діяльності) Харківського національного університету внутрішніх справ, а також профільних кафедр закладів вищої освіти за договорами про міжкафедральну співпрацю (спільний ініціативний науковий проєкт «Правоохоронець», 2020–2022 р.р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій у цьому напрямі наукового дослідження дозволив визначити низку науковців, таких як О. Моргунов, О. Хацаюк, О. Соколов, О. Бондарович, В. Оленченко [4], Н. Корольова [5], Т. Белкова, Ж. Малахова, В. Якушевський, В. Лосік [6] та інших фахівців (Н. Довганя, О. Кузнєцову, С. Лазоренка, П. Рибалку, К. Чупрія), які у своїх працях висвітлили актуальні питання організації системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти (закладів вищої освіти, вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти, що готують кадри для правоохоронних органів).

Не менш цікавими за своїм змістом і сутнісними характеристиками є напрацювання Ю. Паламарчук, С. Ільченка, І. Райтаровської, В. Артеменка, І. Овчарової [7], В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, О. Корнієнка, Ю. Муштатова [8], О. Khatsaiuk, M. Medvid, V. Maksymchuk, O. Kurok, P. Dziuba [9] та інших науковців і практиків (А. Ваколюка, Г. Грибана, Г. Гуревича, Н. Довганя, В. Мунтяна), в яких окреслено основні напрями впровадження у систему фізичного виховання здобувачів вищої освіти сучасних педагогічних моделей (технологій), педагогічних умов тощо.

Під час подальшої дослідно-аналітичної роботи нашу увагу привернули наукові праці О. Garkavy A. Petruhnov, L. Ruban, D. Okun, A. Honcharov, A. Lytovchenko, K. Ananchenko, O. Khatsayuk, A. Turchynov [10], С. Забродського, О. Хацаюка, О. Нестерова, С. Власка, О. Большакова [11], С. Горбачевського [12], М. Хасанова, М. Матвієнко [13] та інших фахівців, таких як В. Бондаренко, С. Гвоздецька, М. Вербенський, В. Комар, в яких наведено приклади впровадження сучасних та ефективних засобів фізичного виховання (фізичної підготовки, спеціальної фізичної підготовки), що забезпечують формування фізичних якостей і прикладних навичок (професійних компетентностей) у майбутніх правоохоронців різних категорій.

Ураховуючи результати аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (моніторингу Інтернет-ресурсів), членами науково-дослідної групи (НДГ) встановлено, що питанням розроблення і практичної апробації організаційно-педагогічних умов удосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує

подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичний складник обраного напрямку дослідження.

Мета статті. Головною метою дослідження є перевірка педагогічних умов удосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти Харківського національного університету внутрішніх справ спеціальності 081 «Право».

Для досягнення цієї мети заплановано вирішити такі завдання:

- провести аналіз спеціальної науково-методичної і довідкової літератури із організації системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти (закладів вищої освіти, вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти, що готують кадри для правоохоронних органів);

- здійснити аналіз спеціальної науково-методичної літератури (моніторинг Інтернет-джерел) щодо впровадження у систему фізичного виховання здобувачів вищої освіти сучасних педагогічних моделей (технологій), педагогічних умов тощо;

- визначити ефективні засоби фізичного виховання (фізичної підготовки), що забезпечують формування фізичних якостей і прикладних навичок (формування професійних компетентностей) у майбутніх правоохоронців (здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»).

Під час емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи (О. Іванченко, Є. Євтушенко, С. Мальона, Н. Партико, В. Пастернацький), які є провідними науковцями і практикаками в обраному напрямі наукового дослідження, використано такі методи: абстрагування, аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу). Крім цього, використано власний досвід організації системи фізичного виховання (фізичної підготовки, спеціальної фізичної підготовки) майбутніх правоохоронців.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до результатів моніторингу спеціалізованих Інтернет-джерел (аналізу науково-методичної та довідкової літератури) [2; 5; 8; 13] в обраному напрямі членами НДГ сформульовано гіпотезу про те, що вдосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» буде результативнішим у разі впровадження в їхню підготовку таких організаційно-педагогічних умов:

- 1) **блок всебічного фізичного вдосконалення:** формування теоретичних знань і практичних навичок в організації навчально-тренувальних занять із фізичного виховання; формування теоретичних знань і практичних умінь в організації індивідуального фізичного тренування; використання у системі фізичного виховання здобувачів вищої освіти сучасних технічних засобів навчання (тренажерних комплексів тощо); індивідуалізація

арсеналу фізичних вправ здобувачів вищої освіти із урахуванням їхніх індивідуально-типологічних (фізіологічних) особливостей; оптимізація техніки виконання фізичних вправ (функціональних комплексів); формування навичок самоконтролю за власним самопочуттям під час занять із фізичного виховання (форм фізичного виховання); доповнення змісту фізичного виховання здобувачів вищої освіти функціональними комплексами (спеціальними фізичними вправами), що забезпечують підвищення індивідуального рівня фізичного розвитку (розвиток основних фізичних якостей);

- 2) **блок спеціальної фізичної підготовки:** формування теоретичних знань і практичних умінь уражати життєво-важливі точки на тілі супротивника; адаптація і впровадження у систему рукопашної підготовки здобувачів вищої освіти сучасних технічних засобів навчання; формування теоретичних знань і практичних навичок в організації навчально-тренувальних занять із техніки і тактики застосування заходів фізичного впливу (сили) в екстремальних умовах службово-оперативної діяльності; формування теоретичних знань і практичних умінь в організації самостійного фізичного тренування із використанням засобів службово-прикладного рукопашного бою; індивідуалізація техніко-тактичного арсеналу застосування прийомів службово-прикладного рукопашного бою у різних умовах службово-оперативної діяльності (з урахуванням індивідуально-типологічних і фізіологічних особливостей здобувачів вищої освіти); оптимізація техніки виконання прийомів службово-прикладного рукопашного бою (формальних комплексів застосування заходів фізичного впливу, сили); доповнення змісту підготовки здобувачів вищої освіти функціональними комплексами (спеціальними вправами), що передбачають комбіноване відпрацювання техніко-тактичних комбінацій застосування заходів фізичного впливу (сили) із використанням спеціальних засобів у різних умовах службово-оперативної діяльності; підвищення ефективності атакуючих і захисних дій, розширення технічного арсеналу, індивідуалізація техніки атакуючих і захисних дій; упровадження у систему фізичного виховання здобувачів вищої освіти спеціалізованих психологічних методик (технік), які забезпечують формування їхньої високої психофізичної стійкості до впливу несприятливих факторів майбутньої професійної діяльності; внесення змін до навчально-методичного забезпечення освітньої компоненти «Фізичне виховання» (спеціальності 081 «Право»).

Задля перевірки робочої гіпотези членами НДГ проведено педагогічний експеримент. Мета експерименту – перевірка ефективності зазначених вище організаційно-педагогічних умов. Із урахуванням індивідуально-типологічних особливостей

та особливостей підготовки майбутніх фахівців спеціальності 081 «Право» (надалі – майбутніх правоохоронців) членами науково-дослідної групи для дослідження обрано здобувачів вищої освіти факультету № 6 (права та масових комунікацій) Харківського національного університету внутрішніх справ (табл. 1).

Таблиця 1

Заклад вищої освіти зі специфічними умовами навчання	К-сть осіб, які прийняли участь в експерименті			
	всього	групи		
		Ег (експериментальна)	Кг (контрольна)	
Харківський національний університет внутрішніх справ (ф-т № 6)	117	61	56	

З огляду на аналіз результатів експерименту, доцільно виділити такі типи завдань: опис даних (компактне та інформативне відображення результатів вимірювань характеристик досліджуваних об'єктів); установлення збігів характеристик двох груп; установлення розбіжностей між характеристиками двох груп. Слід також підкреслити, що досліджувані правоохоронці Ег та Кг суттєво не розрізнялися за рівнем фізичного розвитку (технікою застосування заходів фізичного впливу), завдяки чому була забезпечена однорідність складу груп на початку проведення педагогічного експерименту.

Надалі із дотриманням теоретичних положень членами НДГ проведено дослідно-експериментальну роботу у три етапи (констатувальний, формувальний і контрольний) протягом періоду із серпня 2020 р. по січень 2022 р.

Перший етап (констатувальний) тривав із серпня 2020 р. по листопад 2020 р. Зусилля спрямовано на аналіз науково-методичної, спеціальної і довідкової літератури в обраному напрямі наукового дослідження, відбір здобувачів до Ег та Кг; на визначення наявного рівня фізичного розвитку, а також сформованості прикладних навичок рукопашного бою (техніки застосування заходів фізичного впливу та сили) шляхом проведення констатувального зрізу; порівняння статистичних результатів Ег та Кг.

Другий етап (формувальний) тривав із листопада 2020 р. по лютий 2021 р. Реалізовано і побудовано модель навчальної діяльності здобувачів вищої освіти зазначеної вище категорії із фізичного виховання, розроблено і теоретично обґрунтовано технологію вдосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти Харківського національного університету внутрішніх справ спеціальності 081 «Право». Слід відмітити, що у представників Кг, які брали

участь у дослідженні, процес відбувався традиційно.

У динаміці *третього* (завершального, контрольного) *етапу* (лютий 2021 р. – січень 2022 р.) членами НДГ здійснено порівняння рівнів фізичного розвитку і сформованості прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) досліджуваними Ег та Кг. На цьому етапі проведено узагальнення результатів педагогічного експерименту, відпрацьовано висновки щодо сформованості навичок службово-прикладного рукопашного бою (основних фізичних якостей).

Ми розглянемо результати констатувального етапу експериментального дослідження. Слід підкреслити, що результати експерименту можна отримати за допомогою використання порядкової шкали (або внаслідок переведення зі шкали відношень у порядкову), тому ми розглянемо результати у порядковій шкалі (діагностику рівня розвитку основних фізичних якостей, а також сформованості прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) представлено в табл. 2).

Таблиця 2

Результати сформованості основних фізичних якостей та прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) у представників Ег та Кг

Рівні	Експериментальна група (n=61 особа)		Контрольна група (n=56 осіб)	
	до експ. (осіб)	напр. експ. (осіб)	до експ. (осіб)	напр. експ. (осіб)
дуже високий	9	21	8	13
високий	13	18	11	9
середній	15	13	16	19
низький	24	9	21	15

За проведеними розрахунками у комп'ютерній програмі «Статистика в педагогіці» [14] отримані такі результати. Під час порівняння Ег та Кг до початку експерименту емпіричне значення критерію χ^2 дорівнювало 0,1488, критичне – 7,814. Оскільки емпіричне значення є меншим за критичне, то характеристики порівнюваних груп збігаються на рівні значущості 0,05. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві групи є статистично подібними. Отже, умову для проведення констатувального експерименту було витримано.

На контрольному етапі експерименту визначено рівень сформованості основних фізичних якостей, а також прикладних навичок службово-прикладного рукопашного бою (техніки застосування заходів фізичного впливу, сили); здійснено порівняння груп за статистичним критерієм, а також аналіз отриманих експериментальних даних.

Після вивчення стану сформованості досліджуваних показників наприкінці експерименту членами НДГ отримано такі результати (для обчислення цифрового масиву результатів використано комп'ютерну програму «Статистика в педагогіці» [14]): під час порівняння Кг до початку експерименту та Кг після його завершення емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 3,708, критичне – 7,814. Оскільки емпіричне значення є меншим за критичне, то характеристики порівнюваних груп збігаються на рівні значущості 0,05. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві групи є статистично подібними.

Під час порівняння Ег та Кг наприкінці експерименту визначено, що емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 13,7798, критичне – 7,814. Достовірність розбіжностей характеристик порівнюваних груп становить 95%. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві групи є статистично різними.

У свою чергу, під час порівняння Ег до початку експерименту з Ег після його завершення з'ясовано, що емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 25,6043, критичне – 7,814. Достовірність розбіжностей характеристик порівнюваних груп становить 95%. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві групи є статистично різними. Отже, всі умови для проведення експерименту дотримано, а в експериментальній групі спостерігалася позитивна динаміка розвитку основних фізичних якостей, а також сформованості прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили). Результати діагностування сформованості досліджуваних показників представників Ег та Кг представлені в табл. 3.

Аналіз емпіричних результатів засвідчив позитивну динаміку сформованості прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили), а також підвищення рівня розвитку основних фізичних якостей досліджуваних Ег. Окрім цього, нами встановлено, що під час експерименту значно зменшилася кількість здобувачів Ег із низьким рівнем сформованості (на 24%), водночас збільшилася кількість правоохоронців, які мають високий рівень сформованості навичок службово-прикладного рукопашного бою (рівень розвитку основних фізичних якостей підвищився

на 25%). Варто зауважити, що у респондентів Кг зазначені вище зміни виражені несуттєво.

Під час порівняння показників до і після використання запропонованих нами організаційно-педагогічних умов встановлено, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах, зросли відносно вихідних і проміжних показників, причому ці відмінності переважно є достовірними (Ег, $P \leq 0,05$). Підсумовуючи результати емпіричного дослідження, ми вважаємо, що поставлені перед нами завдання виконано, а головна мета дослідження досягнута.

Висновки і пропозиції. Унаслідок емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано (перевірено) педагогічні умови вдосконалення системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» (на прикладі студентів факультету № 6 (права та масових комунікацій) Харківського національного університету внутрішніх справ).

Установлено, що збалансоване і поетапне (систематичне) використання запропонованих нами фізичних вправ (функціональних комплексів), а також техніко-тактичних зв'язок і комбінацій службово-прикладного рукопашного бою у системі фізичного виховання студентів експериментальної групи забезпечило підвищення індивідуального рівня фізичного розвитку, а також технічної майстерності у застосуванні ними заходів фізичного впливу (сили) у змодельованих умовах майбутньої службово-оперативної діяльності. Варто зауважити, що зазначені вище показники у представників контрольної групи виражені несуттєво.

Результати дослідження впроваджено у систему фізичного виховання здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 081 «Право» Харківського національного університету внутрішніх справ і Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Окремі результати дослідження щодо підвищення індивідуального рівня фізичної підготовленості студентів і студенток впроваджено у систему фізичного виховання здобувачів вищої освіти Сумського національного аграрного університету, Національного університету «Львівська політехніка», Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського.

Таблиця 3

Динаміка рівнів сформованості основних фізичних якостей і техніки застосування заходів фізичного впливу представників Ег та Ег

Рівні	Експериментальна група (n=61 особа)			Контрольна група (n=56 осіб)		
	до експ. (осіб/%)	напр. експ. (осіб/%)	динаміка (осіб/%)	до експ. (осіб/%)	напр. (осіб/%)	динаміка (осіб/%)
дуже високий	9/16	21/41	12/25	8/15	13/25	5/10
високий	13/25	18/33	5/8	11/24	9/23	-2/-1
середній	15/28	13/19	-2/-9	16/28	19/29	3/1
низький	24/31	9/7	-15/-24	21/33	15/23	-6/-10

Перспективи подальших досліджень в обраному напрямі наукового дослідження передбачають розроблення проєкту факультативних занять із однокорств (боротьби самбо, рукопашного бою) для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 081 «Право».

Список використаної літератури:

1. Стасюк Р.М., Востоцька І.Ф., Осіпова І.Л. Вплив фізичного виховання на гармонійний розвиток особистості. 2010. № 3. С. 89–92.
2. Романчук С., Добровольський В. Стан проблеми фізичної підготовки курсантів-жінок вищих військових навчальних закладів та інноваційні шляхи її вирішення. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2017. № 2 (28). С. 35–42.
3. Хацаюк О.В., Грачик М.І. Перенесення підготовленості представників інституцій сектору безпеки і оборони України – об'єктивна основа впливу спеціальної фізичної підготовки на якість виконання ними завдань за призначенням. *Актуальні проблеми розвитку службово-прикладних, традиційних та східних однокорств*. 2021. Вип. 15. С. 136–140.
4. Моргунов О.А., Хацаюк О.В., Соколов О.А., Бондарович О.П., Оленченко В.В. Розроблення сучасних нормативів комплексної перевірки індивідуального рівня фізичної підготовленості поліцейських різних категорій та вікових груп. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 2, № 76. С. 29–37.
5. Корольова Н.Ю. Методичні аспекти використання командних ігор у навчанні студентів дисципліни «Фізичне виховання». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 2, № 76. С. 72–76.
6. Белкова Т.О., Малахова Ж.В., Якушевський В.О., Лосік В.Г. Теоретичні аспекти дистанційного навчання з дисципліни «Фізичне виховання». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 1, № 75. С. 55–58.
7. Паламарчук Ю.Г., Ільченко С.С., Райтаровська І.В., Артеменко В.В., Овчарова І.В. Методика відбору кандидатів до збірних команд ЗВО з однокорств із використанням сучасних технічних засобів навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 2, № 79. С. 32–37.
8. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Корнієнко О., Муштатов Ю. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Військова освіта*. 2021. № 1 (43). С. 360–381.
9. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. Vol. 13 (2). P. 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.
10. Garkavy O., Petruhnov A., Ruban L., Okun D., Honcharov A., Lytovchenko A., Ananchenko K., Khatsayuk O., Turchynov A. A Quality Factor of Cardiovascular System Reaction On A Daily Physical Exertion Of Students. *Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences*. 2018. No 10 (2). С. 521-525.
11. Забродський С.С., Хацаюк О.В., Нестеров О.С., Власко С.В., Большаков О.О. Впровадження сучасних форм фізичної підготовки у систему професійної освіти майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 2, № 72. С. 47–52.
12. Горбачевський С. Інформаційна система оцінки професійних компетентностей офіцерів-випускників вищих військових навчальних закладів тактичного рівня. *Військова освіта*. 2020. № 2 (42). С. 120–128.
13. Хасанов М., Матвієнко М. Психологічна підготовка як компонент оволодіння студентами закладів вищої освіти основами самозахисту. *Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт, серія № 15)*. 2021. Вип. 2 (130). С. 122–125.
14. Комп'ютерна програма «Статистика в педагогіці» (2022): [електронний ресурс]. URL: <http://www.mtas.ru/uploads/stat.zip> (дата звернення: 23.01.2022).

Ivanchenko O., Yevtushenko Y., Malona S., Partyko N., Pasternatskyi V. Improving the system of physical education of future specialists in the specialty 081 "Law"

Taking into account the results of the analysis of scientific – methodical, special and reference literature (monitoring of Internet resources), the members of the research group established, that the issue of development and practical testing of organizational and pedagogical conditions for improving the system of physical education of higher education specialty 081 "Law" is devoted to insufficient scientific and methodological work, which requires further research and emphasizes the relevance and practicality of the chosen research area.

The main purpose of the research is to check the pedagogical conditions for improving the system of physical education of higher education of the Kharkiv National University of Internal Affairs, specialty 081

“Law”. The following research methods were used during the research and analytical work: abstraction, analysis and synthesis, induction and deduction, modeling, mathematical and statistical (correlation analysis, factor analysis), etc.

As a result of empirical research, members of the research group developed and tested the pedagogical conditions for improving the system of physical education of higher education (on the example of students of Faculty 6 (Law and Mass Communications) Kharkiv National University of Internal Affairs) specialty 081 “Law”. It is established that the balanced and step-by-step (systematic) use of our proposed physical exercises (functional complexes), as well as technical and tactical communications and combinations (formal complexes) of service and applied hand-to-hand combat in the system of physical education of students of the experimental group – provided increase of individual level of physical development, and also technical skill in the direction of application by them of measures of physical influence (forces) in the simulated conditions of future service and operational activities. The above indicators in the control group are insignificant.

Prospects for further research in the chosen field of scientific research include the development of a project of optional martial arts classes for higher education students majoring in 081 “Law”.

Key words: *means of physical training, measures of physical influence, applicants, future law enforcement officers, pedagogical conditions, system, functional training, physical education, physical qualities*